

Beszámolók ◦ Szemlék ◦ Közlemények

NEMZETKÖZI SZERVEZETEK

Az NTMIK hírei

Miről ír a Nemzetközi Tudományos és
Műszaki Információs Központ Híradója?

(MCNTI Vesztnik 1975. 5. sz.)

A Nemzetközi Tudományos Műszaki Információs Rendszer (NTMIR) létrehozásának és fejlődésének általános kérdéseivel foglalkozó fejezet beszámol az NTMIK Tudományos Tanácsa 10. üléséről, amely 1975. október 1-én volt Moszkvában. A Tanács meghallgatta az NTMIK igazgatójának beszámolóját az NTMIK tagországok Meghatalmazott Képviselői Bizottsága (MKB) 10. ülésének határozatairól. (Ezeket a határozatokat a TMT 1975. 9. száma ismertette).

A Tanács megvitatta az NTMIR 1990-es prognózistervezetét és javasolta az NTMIK-nek, hogy az elhangzott vélemények, kiegészítések, javaslatok figyelembevételével használja fel ezt az anyagot az NTMIR fejlesztése távlati programjának kidolgozásában.

A Tanács ajánlotta az NTMIK-nek, hogy hozzon létre egy, a világ információs tevékenységének fejlesztési tendenciáit tükröző program- és prognosztikai dokumentum-állományt az Informatika Elmélete és Gyakorlata Nemzetközi Specializált Szolgálat keretén belül.

1975. szeptember 23–25-én találkoztak az NTMIK tagországok szakértői, hogy megtárgyalják az információs dolgozók képzésével és továbbképzésével kapcsolatos kérdéseket. Az értekezlet résztvevői egyeztettek az NTMIK tagországok információs dolgozóinak az „Információs dolgozók továbbképző intézete (IPKIR) keretében történő továbbképzés alapszabályzatát”-nak tervezetét, amelyet az NTMIK ügyrendjének megfelelően, az MKB 11. ülése elé terjesztenek jóváhagyásra.

A továbbképzési alapszabályzat-tervezetben az NTMIK tagországok információs dolgozóinak továbbképzése az alábbi szakokon történik:

nappali tagozaton:

- a tudományos információs tevékenység szervezése, működése és tervezése;
- a tudományos–műszaki információs források analitikus-szintetikus feldolgozása és információs kiadványok készítése;
- tájékoztató-információs tevékenység;
- információs folyamatok gépesítése és automatizálása;
- tudományos-műszaki propaganda;
- reprográfia, mikrofilmzés és az információs folyamatokat szolgáló eszközök,

levelező tagozaton:

- tudományos információs tevékenység szervezése, működése és tervezése;
- információs folyamatok gépesítése és automatizálása.

1975/76-os tanévtől új tantárgy kerül mind a nappali mind a levelező tagozatok oktatási tervébe: „Az NTMIR szervezése, működése és fejlesztése”. A folyamatos képzés azonban csak a tantárgy kidolgozása és a kísérleti oktatás után kezdődik meg.

***

1975. szeptember folyamán több szűkebb körű megbeszélésre került sor az NTMIR működésének tökéletesítése érdekében. Az NTMIK, a „Robotron” kombinát (NDK), és a GPNTB (A Szovjetunió Állami Nyilvános Tudományos Műszaki Könyvtára = Goszudarsztvennaja publicsnaja naučno-tehnicseszskaja biblioteka SZSZSZR) számítástechnikai központjainak szak-

értői megvizsgálták a GPNTB számítástechnikai központjában kidolgozott *AIDOS program alkalmazását* az NTMIK-ben működésbe helyezett ESZ-1040 számítógépen.

A CINTI (Centralen Insztitut za Naucno i Tehniceszka Informacija = Központi Tudományos Műszaki Információs Intézet – Szófia) és az NTMIK szakértői értekezletet tartottak az NSIR (Mezsdunarodnaja szpecializirovannaja informacionnaja szisztéma = Nemzetközi Specializált Információs Rendszer) keretében létrehozandó *mágnesszalag-csere megszervezéséről*.

Konzultatív találkozót tartottak az NTMIK és az UVTEI (Ustredi vedeckich technických a ekonomických informaci = Tudományos Műszaki és Gazdasági Tájékoztatási Központ, Prága) szakértői a Tudományos Kutatások NSIR keretében folyó *információ mágnesszalagon történő megvalósulásáról*, amely az NTMIK AIR (Automatizált Információs Rendszer) első szakaszát jelentené.

Az NTMIK Híradó külön fejezetben foglalkozik a nemzeti rendszerek együttműködésével az *1–26 problémakörben* (A problémakör pontos megnevezése: „A KGST tagországok hatékony tudományos-műszaki információs rendszerének kidolgozása az információfeldolgozás, keresés, szolgáltatás és távközlés komplex gépesítési és automatizálási módszereinek és eszközeinek alapján”)

1975. október 2–3-án Moszkvában tartották meg a KGST tagországok szakértőinek tudományos-koordinációs értekezletét, ahol ismertették az *1–26 problémakör tudományos kutatási koordinációjának ügyrendjében az NTMIK MKB jóváhagyásával végrehajtott változásokat*. A koordinációs ügyrend módosított szövegét átadták az értekezlet résztvevőinek.

Az értekezlet javasolja az egyes feladatok vezető szerveinek, hogy küldjék meg az NTMIK-hez a kutatások eredményeiről készült beszámolókat (legkésőbb a feladat teljesítése után két hónappal) a Tudományos Kutatások NSIR inputja céljából.

Az értekezlet javasolja továbbá a feladatok vezető szerveinek, hogy fordítsanak nagyobb figyelmet a *kutatási eredmények javítására* és azok gyakorlatban történő alkalmazására vonatkozó ajánlásaik kidolgozására. Javasolja továbbá a nemzeti informatikai folyóiratok szerkesztősegeinek, hogy folyamatosan számoljanak be a közös kutatásokról és azok eredményeiről.

Az értekezlet résztvevői megvitatták és egyeztették az *1–26 problémakörben* folyó közös érdekeket képviselő kutatások 1976–80-as évek *munkatervét*. A tudományos-koordinációs értekezlet javasolja, hogy az NTMIK 1976–80-as fejlesztési tervében használják fel az értekezleten egyeztetett feladatterveket.

A NTMIK Híradó közli az NTMIK ágazati és specializált információs rendszerei és szolgálatai *vezető- és kijelölt nemzeti szerveinek jegyzékét*.

***

Görög Ibolya

TÁJÉKOZTATÁSI MUNKA ÁLTALÁBAN

A vezetők tájékoztatási rendszeréről

A szakirodalom hosszú évek óta foglalkozik a vezetők *információellátásának szervezeti és módszertani kérdéseivel*, valamint azzal, hogy e célból speciális rendszereket kell létrehozni.

A KGST-országok Prágában már 1965-ben nemzetközi szimpóziumot tartottak az irányító szervek és a vezetők tájékoztatásáról. Az utóbbi évtizedben csak a Szovjetunióban több tucatnyi könyv és folyóiratcikk jelent meg a kérdéssről. Ezek nagy többsége azonban nem konkretizálja az *irányító és a vezető fogalmát*, s ezért e fogalmakat vagy túlságosan szélesen és elvontan [2] vagy pedig túlságosan is szűken határozza meg, nevezetesen csak a legmagasabb szintű vezetőket, az országos és köztársasági párt- és állami vezetőket, a tervező szervek és a minisztériumok vezetőit ölelik fel.

E. V. AFANASZ'EV és Ju. A. MAHOTENKO cikkükben [5] a vezetők fogalma alá az egyes ipari ágazatok irányító személyeit (miniszter, miniszterhelyettesek, főosztályvezetők és más felelős személyek) sorolják. Teszik ezt annak ellenére, hogy egy évvel korábbi szemlében, amelynek szerkesztésében a fenti szerzők egyike is részt vett, a fogalomnak egy másfajta meghatározása szerepel: „A vezetők fogalmkörébe a tudományos-kutató és szervező-tervező munkát folytató szervezetek igazgatási apparátusa tartozik, um. az igazgató, a főmérnök, illetve helyetteseik, az osztály-, a csoport-, a laboratórium-, az irodavezetők és mások.”

O. A. KUZNECOV és A. N. LJAH egy 1973-ban megjelent brosúra előszavában [7], amikor már a nagyszámú szakirodalmi forrás alapján is lehetővé vált a kérdés alaposabb elemzése, (a szerzők 59 tételből álló bibliográfiát közöltek,) így írnak: „E munkának az a célja, hogy áttekintse a vezetők tájékoztatási rendszereinek létrehozásával kapcsolatos különféle kérdéseket.” Ennek ellenére a vezetői szint meghatározása tekintetében a szerzők egy-egy ágazat keretei között maradnak (minisztérium, állami bizottság), de ezen belül – a harmadik fejezetben – kiszélesítik a fogalmat: „A vezetők kifejezés alatt az adott esetben nemcsak a minisztereket és a miniszterhelyetteseket kell érteni, hanem a főosztályok vezetőit és a vezető szakembereket is; nevezetesen: az ipari üzemek, egyesülések, tudományos kutatóintézetek, tervező intézetek vezetőit, az igazgatókat, a főmérnököket, az osztályvezetőket, az egyes tervfeladatok főmérnökeit stb.”

Az idézett példák arról tanúskodnak, hogy egyrészt nincs egység a vezető fogalmának értelmezésében, másrészt nincsenek egyértelmű kritériumok a vezetői